

ספרים על המדף

אנה - פילוסופית, מתמטיקאית, או ילדה קטנה עם היגיון בריא?

תמי גירון

על הספר: **מר אל, כאן אנה** מאת: פין.
תרגום: אוריאל אופק. הוצאה: זמורה ביתן, מודן 1979

הספר הוא ספר ילדים שבdoma ל"נשיך הקטן" עוסק בפילוסופיה. כמו הנשיך הקטן גם אנחנו הופיעה פתאום והסתלקה פתאום. השיחות עם אנחנו מתרתקות גם ילדים וגם מבוגרים והקרירה בספר היא חוויה לכלם. השיחות מעלוות שאלות ותשובות רענוןת לדינונות בנושאים שונים. אם נתמקד מבין כל השיחות ב"שיות המתמטית" שבספר הרי שנוכל לדון עם הילדים בעקרונות מתמטיים חשובים ולעתים גם לצרף פעילות חוויתית.

באחד מפרקי הספר, הנקרא **"אלוהים מביט ברא"** יוצרת אנחנו ספר מראות. **"הצטני אל זווית המראות והתקנתי אותך, עד שהקו המציג ושתי בגובהות הקווים שיינו את מקומם ויצרו משולש שווה-צלעות. أنها הציצה. הקטנתי במעט את הזווית, הקווים שיינו מקומם ויצרו ריבוע. أنها הציצה לתוך ספר המראות.**
"עוד קצת" - פקודה ..."

בשעת לילה חשוכה באחד מפבררי העיר לנונון פגש צעה, ענק קומה בן 19, ילדה בת 6 קטנה וחובלה שהופיעה מ"שומ מקום" - אנחנו שמה. הצער, המכונה, פין, אסף את אנחנו לבתו ובמשך שלוש שנים ניהל עם אנחנו שיחות ארוכות על משמעות החיים, על משמעות האלים, על תופעות בקיים ועל משמעות **מושגים מתמטיים**.

אנה שאהה את כל המידע שבעולם, עיינה בספרים של מבוגרים ונתחה את העולם בחוכמה מזוית וראייה של ילד. אנחנו ראתה את כל הטוב והוואי שבעולם וביניהם את הוואי שבמושגים מתמטיים מעולם המספרים ומעולם הזרות, גם כשםדובר במושגים מופשטים מאוד. בשנתה השמינית מתה אנחנו בנסותה להציג גור חתולים שטיפס על עצ.

אוטובוסים. "שישה" הם פשוט הסכום המסתוי של משה; אבל אפילו זה לא רוקן את ממשמעות המספר מותנו. היא עוסקת במשמעות הפעולות המתמטיות והאין-טוך-ו-כעוסקת במהות העמוקה של המתמטיקה גם לא חסכה את ביקורתה **משיעורי המתמטיקה** בבית הספר: "אם אמרה מרת הינט לאנה, "היו לך פרחים פרחים בשורה, והוא לך שתיים עשרה سورות, כמה פרחים היו לך בסך הכל?" מרת הינט העולבה! אילו רק שאלת את אנה כמה הם שתיים-עשרה בربיעו הייתה מקבלת תשובה נכוןה ומודיקת; אך לא, היא כוכרכה הינה לרוקוח דיסחה עם سورות ופרחים ושאר ירקות. מרת הינט קיבלה תשובה, אמנם לא את התשובה צחיפה לה, ובכל זאת תשובה. אנה התנשפה. סוג מטויות של נשיפה צין התנגדות עצה ביתורו. "אם" השיבה אנה, "היתה מנטה לפחות פרחים באופן שכזה, לא הייתה רואה בחיים שלא שום פרחים מחורבנים".

במקורה אחר, לאחר שפין אינו מצליח לשכנע את אנה ש"תרגילי השטן" שניתנו בה בית הספר נועדו כדי להמחיש את חוקי המתמטיקה שואלת אנה: "כלום רוצה אתה לומר לי שמכורחים לעבור את כל התלאות האלה כדי למצוא שני אנשיים חופרים בור בשעתתיים, ועוד - מה אתה עושה? זו איננה השאלה הנכונה - לאיזו מטרה חופרים את הבור?" לא, אתה מgisיס חמישה אנשים ונספים כדי להפוך בור שני בגודל זהה, רק כדי למצוא בכמה זמן יחופו הם אותו". אנה תחללה, بلا לפיקק את האמבט במגופה.."

הקריאה בספר משaira "טעם של עוד" ובכל קריאה חוזרת של פרקי הספר ניתנת לגולות רעיון חדש ו�新ות מחדר. את הטקנות והאהבה של אנה ופין למתחמתיקה ולעולם. "שינוי אנה ואני ראיינו במתמטיקה משה יותר מאשר תרגילי חשבון. ראיינו בה שער אל עולמות של קסם, מסתורין. אימוץ המחשבה; עולמות שיש לפטוש בהם בזירות, עולמות שבהם אתה יוצר לעצך חוקים משלך, עולמות בהם חייב אתה ליטול אחריות כוחלתת על מעשיך. אבל היה זה משה מלhibit והרחק, הרחק מעבר להבנתנו".

הספר נסגר במעט יותר ואני קראתי בשמות הצורות: הקספון, הפטגון, אוקטAGON. אחרי דקון אל אוצר השמות שלו ואני מנינו את מספר הצלעות ופשט קראנו להם שבע עשרה-אגון או שלושים ושש אגן... אנה ופין ממשיכים ליצור צורות חדשות, במיشور, במרקח ודניים במאה שנראה ובמה שאינו נראה.

בפרקאים אחרים עוסקת אנה במהות המטפירים, במושג האין-טוף ובפעולות החשובן.

"שינוי למדנו כי "חמש" אינו אלא "חמש" ותו לא; אבל הספרה 5 הנש��ת בזמנים הופכת להיות 2. עובדת השתקפות זו עשויה לברווא שיטת חיבור מושרה ומפתיעת; וזה הדבר שקסם לנו כל כך. אולי אין לך כל תועלת שימושית, אבל מה בקשר? ממשועטה הרגילה של "חמש" הייתה "חמש" רק בגל השימוש והשגרה. לא היה שום דבר מיוחד בספרה 5; אנו רשאים להניח לה לבטא כל דבר העולה על דעתנו כי אנו דבקים עדין בחוקים שיצרנו לעצמנו, ואנו יכולים להמשיך ולהמציא חוקים לא סוף - טוב, כמעט. תוכלו לזכור שאנו מבזבזים את זמננו, אך אנו לא ראיינו זאת כבזבוז; שינויו ראיינו זאת כהרפקתקה, דבר שראו לחקר אותן."

אנה נתנה ממשועות למטרים הרבה מעבר למשמעות

הכמותית שלהם: "אנה לא התקשתה מעודה בהפרדת

המושג "שישה" משישה תפוחים והעברתו אל שישה

